

Personatges del Renaixement

Ahir van començar els actes de la XXVII Festa del Renaixement. Queda lluny aquell 18 de juliol de 1996 quan va començar tímidament per iniciativa de l'aleshores regidor de l'Ajuntament de Tortosa, Ramon Cardús Llatse, que els anys següents li va donar molta empenta fins a esdevenir un acte central en la crònica ciutadana. Durant els darrers dies s'han desenvolupat activitats de caràcter cultural per a situar la festa tortosina en el context de la història més enllà de la Festa.

Josep Bayerri Raga,
periodista

Enguany s'ha endegat la iniciativa de situar cada any la Festa del Renaixement entorn d'un personatge que va tenir un protagonisme singular a la vida tortosina dels segles XVI i XVII. Enguany s'ha escollit el cronista Cristòfol Despuig (1510-1574), amb motiu del 450 aniversari de la seua mort. Autor de *CoHoquis de la insigne ciutat de Tortosa*, obra clau per al català del renaixement, és considerat el literat més important de la història de Tortosa.

Per a properes edicions es pot posar l'atenció en personatges singulars que visqueren en el segle com Francesc Oliver de Boteller (1557-1598), abat de Poblet i president de la Generalitat, el segon de la seua família que ocupa el càrrec. La família Oliver de Boteller va estar molt present en la vida de Tortosa durant més de tres segles segons explicà Manuel Beguer Piñol, darrer cronista oficial de la ciutat, en el treball sol·licitant la declaració de monument nacional per al Palau el 1963.

Altres noms a considerar foren Joan d'Aldana (1480-1555) militar i poeta que va rebre la rendició i feu presoner el rei de França Francesc I a la batalla de Pavia, fet que li comportà grans honors. El seu fill Marc Antoni Aldana (1529-1591) fou també militar, però va destacar per la seua creació literària i poètica als cenacles culturals de la ciutat de València on li fou encarregada la traducció al castellà de l'obra de Maquiavel. També Jeroni d'Heredia Aduart (1564-1612), humanista i poeta en castellà que arriba a ser nomenat Veguer reial de la ciutat; el seu pare, militar resident a Tortosa, havia costejat i dirigit el 1576 la construcció de la Torre de Sant Joan vora la badia dels Alfacs per a la defensa dels atacs de la pirateria. És de destacar la importància de la impremta a Tortosa com la primera impressió del *Llibre de les Costums* (1539), promoguda per l'erudit tortosí Joan Amich.

Alguns d'estos personatges cavalcaven ja entre els darrers anys del Renaixement i la irrupció del barroquisme com és el cas dels poetes Francesc Vicent Garcia (1579-1623), rector de Valfogona i el més desta-

cat poeta en català del seu segle, i Joan Desí Queixalos (1549-1614). També són d'esmentar Francesc Martorell i de Luna (1586-1640) estudiós autor de la primera història de Tortosa i l'arquitecte Martí d'Abària Alaiz (1594-1642), mestre d'obres de la Seu i autor del primer projecte de la façana barroca de la catedral.

De tots ells hi ha unes destacades aportacions de l'historiador Enric Querol, que ha estudiat en profunditat l'època. Alguns d'aquests treballs es van publicar al nostre setmanari el 2007. Justament la setmana passada, dins dels actes culturals, va pronunciar una conferència al voltant dels 450 anys de la mort de Despuig. Querol ha estat també l'encarregat de portar l'estàndard de la Festa

A banda del personatge d'origen o residència tortosina durant el segle XVI la ciutat de Tortosa fou protagonista de destacats esdeveniments històrics: l'acabament de les obres del Palau Oliver de Boteller (1504), la façana del qual traslladada del lloc original es recuperà per a seu de la Delegació de Cultura; el final dels treballs als Reials Col·legis de Sant Jaume i Sant Ma-

La Festa del Renaixement ha d'anar més enllà del parc temàtic i aprofundir en els aspectes culturals

ties (1548); la vinguda del rei Felip II, procedent de les Corts de Monzó, per via fluvial des de Mequinensa, que residí del 18 de desembre de 1585 fins al 3 de gener de 1586 durant 16 dies a la ciutat amb la celebració del Nadal. La consagració de la catedral (1597), la vinguda del rei Felip III (1599) i l'acabament del sumptuós cor de la catedral de Tortosa, encarregat pel capítol a l'escultor Cristóbal de Salamanca (1593), foren les darreres mostres del Renaixement.

Especialment rellevant fou l'elecció del bisbe de Tortosa Adrià d'Utrecht (1459-1523) com a papa Adria VI (1522). La seua arribada

a Tortosa, el 18 de juny, ja elegit Papa procedent de Vitòria per via fluvial, la celebració dels oficis del Corpus d'aquell any a la catedral, l'embarcament a l'Ampolla cap a Roma amb escales a Tarragona, Barcelona i l'illa de Lerins, a la Provença francesa, com em recorda el meu amic tortosí i monjo cistercenc Albert Ubach, que viu al monestir de Sant Honorat en aquella illa.

Este article no vol ser més que una aportació a la galeria de noms i esdeveniments de la vida tortosina durant el Renaixement que poden ser protagonistes a les properes edicions de la Festa.